

EELHINNANG

Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi määrus nr 31).

1.Kavandatav tegevus

1.1.Tegevuse iseloom ja maht

Keskkonnaloa taotlus esitati Võrumaal Antsla vallas Koigu külas Anso katastriüksusele 2,2 ha suuruse veepeegli pindalaga tiigi (veekogu) rajamiseks.

Tiigi rajamine toimub Vesiaed OÜ projekti (töö nr VA2602) „Anso kinnistu tiik“ alusel. Tiigi ehitusalune pind on projekti kohaselt u 2,7 ha, veepeegli pindala 2,2 ha ning vee maht on ligikaudu 72 600 m³. Tiik rajatakse kinnistu madalamasse kohta maapinna kaevamise ning veekogu põhja küljele tammi rajamisega. Välja kaevatud pinnast kasutatakse tiigi põhjaküljele tammi rajamiseks ning osa kasutatakse kinnistul täiteks. Tiigi veega täitumine toimub nõvade/kraavide kaudu koguneva põhjavee ja sademevee baasil. Tiigi liigveeülevool on kavandatud tiigi kirdepoolsesse nurka.

Veekogu (2,2 ha tehisejärv) rajamise järgselt tekivad selle ümber kalda piiranguvöönd, ehituskeeluvöönd ja veekaitsevöönd, millest ükski ei ulatu naaberkinnistustele.

1.2.Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähi-piirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Töödega hõlmatud alal (Anso katastriüksusel) ei ole kehtestatud detailplaneeringut. Alal kehtib Antsla valla üldplaneering, mis on kehtestatud 21.08.2024. Üldplaneeringus Koigu külas asuvale Anso katastriüksusele eraldi maakasutuse juhtotstarvet määratud ei ole.

Kavandatav tegevus on seotud Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavaga (perioodi 2022-2027 kava on kinnitatud 07.10.2022 keskkonnaministri käskkirjaga nr 1-2/22/357). Vesikonna veemajanduskava koostamisel lähtutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu veepoliitika raamdirektiivis (2000/60/EÜ) ja veeseaduses sätestatud eesmärkidest ning nõuetest. Veepoliitika raamdirektiiv seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete hea seisundi saavutamise. Anso katastriüksusel rajatava tiigi asukohas ei paikne pinnaveekogumeid ega Eesti looduse infosüsteemis (EELIS) registreeritud veekogusid.

1.3.Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimeistik, kasutamine

Pinnaveekogu rajamisel väljakaevatud pinnast kasutatakse osaliselt Anso katastriüksusele pinnastammi rajamisel ning osaliselt tiigi ümbruse maa ala kujundamiseks. Ülevoolu, kraavide ja truupide rajamisel kasutatakse kohalikke maavarasid.

1.4. Tegevuse energiakasutus

Töid viiakse läbi masinatega, tegevusel rohkem täiendavat energiakasutust ei kaasne.

1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Taotletava tegevusega ei kaasne saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust kavandatud tegevustega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta veekogu rajamise tegevus piirmäärasid ületavat müra.

1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Veekogu rajamisega ei kaasne täiendavat jäätmete teket. Väljakaevatud pinnas kasutatakse samal kinnistul. Ehitamisel tekkivaid jäätmeid käideldakse vastavalt nõuetele.

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Avariilukordade esinemine või ette tulla tööde teostamise tehnika rikete korral. Kasutades tehniliselt korrasolevaid masinaid, on avariilukorra teke vähetõenäoline.

1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tööde piirkond asub hajaasustusalal Koigu külas Anso katastriüksusel.

Anso katastriüksuse pindala on 454 229 m². Maaüksuse maakasutuse sihtotstarbe on 100% maatulundusmaa, mis moodustub metsamaa, loodusliku rohumaa, õuema ja muu maa kõlvikutest. Kavandatud tööde ala paikneb küngaste vahelisel madalamal liigniiskel alal. 2,2 ha suuruse puhkeotstarbelise veekogu rajamine maatulundusmaale ei muuda katastriüksuse üldist maakasutust.

2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Tiigi rajamise tööde alal puuduvad EELISE kohaselt kaitstavad liigid, kooslused ning veekogud. Anso katastriüksuse lõuna piiril asub Naari oja (VEE1009401), mis suubub Koigu oja. Katastriüksuse põhja osas paikneb märgala, millest vesi saab liikuda Kirikuküla-Koigu tee all oleva truubi kaudu Koigu oja.

Eesti põhjavee kaitstuse kaardi (1:400 000) andmetel asub Anso katastriüksus kaitstud põhjaveega alal. Töödega hõlmatud maaüksusel ning naabermaaüksustel ei ole puurkaevusid. Seega majapidamiste veevarustus baseerub eeldatavalt salvkaevudel, mis toituvad kvaternaarisetetes olevast põhjaveest.

Maa-ja Ruumiameti maardlate kaardirakenduse (maavarade teemakiht) alusel tööde teostamise piirkonnas maavarade levialad puuduvad, samuti ei esine ega maaparandussüsteeme (maaparandussüsteemide teemakiht).

2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Tiigi asukohas puuduvad veekogud, kaitstavad loodusobjektid ning Natura 2000 võrgustiku alad. Samuti puuduvad teadaolevalt kaitstavad liigid ja kooslused. Anso maaüksuse künklikul maastikul vahelduvad rohumaa kõlvikud metsamaa ja märgala kõlvikutega. Maaüksuse keskosas asub õuemaa, lõuna osas voolab Naari oja.

Anso kinnistul ei esine kultuurimälestisi (Maa-ja Ruumiameti kultuurimälestiste teemakiht).

Kavandatava tegevuse ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tööde ala asub Antsla vallas Koigu külas. Tööd toimuvad hajaasustusalal Anso katastriüksusel. Kavandatud tiigi asukohale lähim majapidamine asub teisel pool Kirikuküla-Koigu teed ca 250 m kaugusel. Tööde ala on ümbritsetud kõrghaljastusega (kohati metsamaa). Tegevuse mõju ei ulatu naaberkinnistustele. Kavandatud 2,2 ha suuruse seisuveekogu rajamine ei ohusta inimeste tervist ega heaolu. Anso kinnistu omanike jaoks muudab rajatav veekogu kinnistu kasutamise mitmekesisemaks.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Alljärgnevalt on toodud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

3.1.Mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Tegevusest on otseselt mõjutatud piirkond, kuhu veekogu rajatakse, ning selle vahetu ümbrus. Praegu on seal niisked alad vaheldumisi veidi kõrgemate kuivemate kohtadega. Kavandatava

tiigi ehitusalune pind on ligikaudu 2,7 ha, veepeegli pind on 2,2 ha, projekteeritud veetase 130.50 m abs, põhja kõrgus 126.50 m abs. Tiigi liigvee ülevool suunatakse tiigist kirdesse märgalale, kust toimub vee liikumine lääne suunas läbi Kirikuküla-Koigu tee alla oleva truubi Koigu oja. Ka praegu liigub osa Anso katastriüksusele kavandatud tiigi ala liigveest selle märgala suunas. Samuti toidavad seda märgala põhja ja ida suunast teistelt maaüksustelt tulevad kraavid. Rajatav tiik saab vee sademe- ja põhjaveest ning tiigi täiendavaks veega toitmiseks on projekteeritud Anso katastriüksuse õuemaast ida suunas oleva tiigi ühendamine truubi abil (T-2) rajatava tiigiga. Truubi kõrgus olemasoleva tiigi juures 133.50. Selle tiigi väljavool on praegu lõuna suunas (Naari oja). Arvestades projekteeritud ülevoolu truubi stabiilset kõrgust, ei mõjuta selle rajamine ja osa vee suunamine uude tiiki Naari oja veerežiimi märkimisväärselt, kuna olemasoleva tiigi väljavool moodustab Naari oja toitest väga väikese osa.

Kuna kavandatud tiigi veetase (130.50 m abs) on kõrgem kui maapind (maapinna kõrgused tiigi asukohas on 125-135 m abs), siis võib tiigiga külgnevates madalamates kohtades pinnastammi kõrval suureneda maapinna liigniiskus, kuid see mõju esineb vaid tiigi lähistel ega ulatu projekti kohaselt kinnistust väljapoole. Maa- ja Ruumiameti mullastiku kaardi andmetel esineb kavandatava tiigi asukohas nõrgalt erodeerinud leetjas muld (Kle) ja leostunud leetjas muld (Koe), gleistunud deluviaalmuld (Dg) ning sügavmadalsoo muld (M'''). Seega vahelduvad ka praegu niiskemad alad kuivemate piirkondadega ja olulist mõju pinnase niiskusrežiimis ei ole tiigi rajamise järgselt ette näha.

Veekogu rajamine on ühekordne tegevus ning ehitusaegsed mõjud lõpevad peale veekogu valmimist. Tööde teostamine toimub tavapäraselt päevasel ajal ning kasutatava tehnika müra mõju jääb tööde piirkonda. Kuna tegevus toimub hajaasustusalal, kus naabermajapidamised on eemal, puudub tegevusel mõju elanikkonnale üldises plaanis.

3.2.Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Tiigi rajamise peamised häiringud (nt tehnika müra, pinnastööd) esinevad tööde teostamise ajal. Peale tiigi valmimist kujuneb selle lähiümbruses stabiilne veerežiim ja kaevetöödest mõjutatud aladel hakkab taimestik kasvama.

3.3.Mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöörduvus

Veekogu rajamine on ühekordne tegevus. Peale tööde lõppu ehitusaegsed mõjud lõppevad, piirkond haljastub, tiik täitub veega ning kinnistule kujuneb uus stabiilne süsteem.

3.4.Mõju piiriülesus

Lähim riigipiir (Läti) on Anso kinnistust u 35 km kaugusel. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.5 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Anso katastriüksusele lähim Natura 2000 võrgustiku ala (Lubjaahju järve loodusala) asub u 3 km kaugusel. Tegevuse mõjud on kinnistusesisesed ning Natura 2000 võrgustiku alale kavandatud tegevus mõju ei avalda.

3.6. Muud kaitstavad loodusobjektid

Tööde alal ega selle läheduses (3 km raadiuses) ei paikne kaitstavaid loodusobjekte.

3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega.

Anso katastriüksusele ei ole antud keskkonnalubasid ega nõusolekuid. Sarnaste asjakohaste tegevuste koosmõju puudub.

3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Kui töid viiakse läbi nõuetekohaselt ei ole ebasoodsat mõju ette näha.

4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub Anso OÜ esitatud keskkonnaloa taotluses toodud tegevusel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik alljärgnevatel põhjustel:

1. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju vee kvaliteedile, piirkonna veerežiimile ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
3. On välistatud, et tegevus avaldab püsivat ja pöördumatut ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku aladele.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

Anu Holvandus
vanemspetsialist
veeosakond